

Elokuva rohkaisee suomalaisia purkamaan menneisyytään

Sodat Verkkoon perustettiin sivusto talvi- ja jatkosodassa kaatuneista.

YLISTARO Elokuvatyöntekijä Matti Tuvan salissa on hiljaista. *Sota ja mielenrauha* -elokuvan ensiesitys on juuri päättynyt, ja ohjaaja **Ari Matikainen** astelee yleisön eteen.

– En osaa sanoa mitään. Olen järkyttynyt ja itken vain. Elokuva herätti muistoja, ylistarolainen **Liisa Luoma**, 92, tunnustaa. Hän palveli jatkosodassa toimistollisena Itä-Karjalan sotilashallinnon esikunnassa Äänislinnassa. Sieltä hän pakeni kesällä 1944 Neuvostoliiton suurhyökkäystä viimeisellä junalla. Ihmeekseen hän selviytyi hengissä Kurkijoen Elisenvaaran aseman pommituksesta.

Matikaisen dokumenttielokuva liikutti myös syntymään karjalaista **Airi Jaatista**. Hän net herätettiin 9-vuotiaana omasta vuoteestaan Jaakkimassa. Kaulaan pantiin lappu, ja niin alkoi Jaatisen ja hänen veljensä evakkomatka, joka päättyi Ylistaroon.

Sotaveteraanit **Veikko Huhtala** Ylistarosta ja **Risto Knaapi** Isonkyröstä ovat dokumenttiin tyytyväisiä. – Se oli järkyttävä ja hyvä kertomus siitä, minkä avustimme, Knaapi toteaa.

Ari Matikainen tutkii elokuvassaan sodan haavoja. Siihen hän päätyi, koska ei halunnut tehdä perinteistä so-

Veteraanit **Veikko Huhtala** ja **Risto Knaapi** kävivät **Ari Matikaisen** kanssa lyhyen keskustelun elokuvan jälkeen. **Matikainen** nauhasi sitä ennen nimilaattansa teatterin aulan seinään.

tadokumenttia ja huomasi, että sodista puhuttaessa on paljon unohdettu se, miten sota vaikuttaa ihmiseen.

Olen järkyttynyt.

LIISA LUOMA

Matikainen teki dokumenttiaan kolme vuotta. Hän luki sota-ajan kirjoja ja päiväkirjoja, katsoi parisataa tuntia arkistoinen sota-ajan materiaalia ja selasi 168

000 valokuvaa puolustusvoimien arkistossa. Ohjaaja sai aineistoa myös Saksan ja Venäjän arkistoista, joten hänen dokumentissaan nähdään kuvia, joita Suomessa ei ole aiemmin nähty. Elokuvan ”matkaoppaiksi” **Matikainen** pyysi historiantutkijoita.

– Uusin sotahistoriantutkimus paneutuu myös ihmiseen ja elämään sodan aikana, ei pelkästään kylmiin tosiasioihin, tuleen ja metalliin. Humaanin näkökulma otetaan nyt huomioon.

Matikainen on kotoisin Jonsuusta ja hänellä on su-

Sota ei tullut dokumentin tekovaiheessa **Ari Matikaisen** uniin, mutta elokuvan valmistuttua hän on viettänyt sodassa monta yötä.

kujuuria luovutetussa Karjalassa.

– Olen sodan kokeneen lapsenlapsi. Sukuhistoriaani on jäänyt tunneaukko ja paljon kysymyksiä. Minulla on vain sirpaletietoja. Kukaan ei kertonut isälleni sota-ajan asioita.

Matikainen toivoo, että dokumenttielokuva rohkaisee suomalaisia purkamaan perheidensä ja sukujensa menneisyyttä. Sota on vaikuttanut myös jälkipolviin, hän huomauttaa.

– Meidän olisi tärkeää muistella sota pois itseltämme. Sotaa ja sen uhrauksia ei pidä unohtaa, mutta pitäisi ymmärtää, miten

sota on vaikuttanut ihmisiin vuosikymmeniä senkin jälkeen, kun se on päättynyt.

– Jokainen sotakokemus on omanlaisensa. Elokuvaani ei kerro koko totuutta. Se on yksi välähdyks ja näkökulma asiasta.

Sukuhistoriaani on jäänyt tunneaukko ja paljon kysymyksiä.

ARI MATIKAINEN

Dokumentin kylkiäisenä on perustettu verkkoon sotalopku.fi-palvelu yhteistyössä kansallisarkiston ja puolustusvoimien kanssa. Sivustolla voi tutkia sodassa olleiden tietoja ja heidän joukko-osastojaan vaiheita kartalla.

Suunnitteilla on, että sivuston tietoja on myöhemmin mahdollista täydentää esimerkiksi valokuvain ja kirjein. Näin halutaan tallentaa sota-ajan perintöä sähköiseen muotoon.

ELINA KOSKI

→ **Sota ja mielenrauha** -elokuvan ensi-ilta ja talvisodan päättymisen muistoilla **Matti-Tuvassa** Ylistarossa perjantaina 11. maaliskuuta. Alustajana historianopettaja **Janne Sankelo**.

Ensin tettiin, sitten lukioon ja maailmalle

Tet Työharjoittelu tuo mukavaa vaihtelua arjen koulutyöhön.

ISONKYRÖ Isonkyrön yläkoulun kahdeksaluokkalaisten tutustuivat työelämään tet-harjoittelujaksolla viikoilla 7 ja 8. Oppilaat työskentelivät valitsemallaan työpaikalla viikon ajan.

Johanna Piippo tutustui työskentelyyn Isonkyrön apteekissa. Johanna kertoi valinneensa työpaikakseen apteekin, sillä ala kiinnostaa häntä.

– Täällä on ollut mukavaa, mutta melko raskasta työkennellä. Olen oppinut tääl-

lä uusien lääkkeiden nimiä.

Työn lomassa lääkkeitä hyllyttävä **Johanna** ehti kertoa viikostaan.

– Työtehtäviini on kuulunut lääkkeiden lajittelua ja hyllyttämistä, lähetysten purkua, toimistusten lähettämistä sekä lehti-ilmoitusten tekoa. Mielenkiintoisinta on ollut purkaa lähetystyöä.

Peruskoulun jälkeen **Johanna** on aikeena suunnata lukioon. Haaveammattikseen hän kertoo lääkärin, mutta hän voisi myös kuvitella työskentelevänsä apteekissa aikuisena.

Isonkyrön R-kioskilla työsk-

enteli **Toni-Matias Ojala** luoma.

Apteekissa on ollut mukavaa, mutta melko raskasta.

JOHANNA PIIPPO

– Tulin tänne harjoitteluun, koska paikka vaikutti mukavalta. Olen muun

muassa täyttänyt hyllyjä, siivonnut ja vienyt roskia. Hyllyjen täyttäminen on ollut mielenkiintoista ja olen oppinut siitä uusia asioita. **Toni-Matias** tuumaili voitavansa kuvitella itsensä työskentelemään alalla tulevaisuudessa.

Peruskoulun jälkeen **Toni-Matias** suunnittelee jatkavansa Kyrönmaan lukioon, mutta sen jälkeen suunnitelmat ovat vielä auki.

– Viikko on ollut mukavaa vaihtelua koulunkäynnille, ja työelämään on ollut mielenkiintoista tutustua, **Toni-Matias** kehuu.

HEINI LAINE
ELINA TALSO

Johanna Piippo työskenteli viikon Isonkyrön apteekissa.

Toni-Matias Ojala täytti hyllyjä Isonkyrön R-kioskilla.